

Škody podnikatelům nezpůsobil stát, ale virus. Na ušlý zisk nárok není, tvrdí právník

- CZ24 News | 6. května 2020

ČESKO: Za jakých podmínek mohou lidé žalovat stát za ušlý zisk nebo požadovat náhradu škody? Jasno v tom nemají ani právníci. Například podle ústavního právníka Jana Kudrny lidé na plošné náhrady škod nárok nemají, protože škody nezpůsobil stát, ale koronavirus. Jeho kolega Jan Kysela ale naopak upozorňuje na to, že restaurace nezavřel virus, ale právě stát.

„Od začátku říkám, že otázka různých plošných náhrad škod pro každého je velká chiméra. Na nic takového žádný nárok není,“ řekl Novinkám ústavní právník Jan Kudrna s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu v souvislosti s povodněmi.

Náhrada škody je podle něj závislá na tom, kdo škodu způsobil. „Jde o to, jestli škodu způsobil stát nebo virus, a podle mě ji způsobil virus a stát nebyl ten, kdo ho vypustil nebo rozšířil. Stát má naopak z ústavního zákona povinnost učinit všechna opatření k ochraně zdraví nebo majetkových hodnot,“ dodal Kudrna.

Reagoval tak na dotaz, zda mají podnikatelé nárok na ušlý zisk nebo náhradu škody v důsledku koronaviru nad rámec podpory, kterou jim vláda v současné době nabízí.

Jan Kudrna

„Myslím, že představa, že každý podnikatel má nárok na plnou náhradu všeho, co by si snad jinak mohl vydělat, není právně podložená,“ doplnil.

U restaurací se z toho stát nevyvlíkně

Podle jiných ale rámci krizového zákona, ve kterém se po vyhlášení nouzového stavu od 12. března

Česko pohybuje, by podnikatelé na jisté finanční kompenzace nárok měli.

Představa, že každý podnikatel má nárok na plnou náhradu všeho, co by si snad jinak mohl vydělat, není právně podložená.

„U každého případu bude klíčová příčinná souvislost mezi škodou a jednáním státu. U části poškozených vidím příčinnou souvislost. Jde třeba o uzavření restaurací nebo hotelů. Tam se z toho stát podle mě úplně jednoduše nedostane,“ argumentuje naopak advokát Daniel Zinrák, který se specializuje na náhradu škod.

Právě on upozorňoval na to, že vláda se ve chvíli, kdy přešla z krizového zákona do zákona o ochraně veřejného zdraví, snažila vyhnout budoucím případným nárokům podnikatelů na náhradu škody.

Daniel Zinrák

To, že vláda v tomto postupovala nezákonně, nakonec stvrdil i pražský městský soud a kabinet tak všechna opatření koncem dubna opět vyhlásil v rámci krizového zákona.

Zinrák v rozhodnutích soudu kolem povodní, tak jako Kudrna, dostatečný precedens nevidí. Nárok na odškodnění podle něj trvá.

Až miliardové nároky

„Domnívám se, že škody a okruh subjektů, které na náhradu budou mít nárok, nebude extra široký a škody nebudou obrovské, ale bude to v řádu miliard, což je ve státním rozpočtu zanedbatelná částka,“ dodal Novinkám Zinrák.

Stát by měl říct, že na náhradu ušlého zisku nemá.

Fér by podle něj bylo i to, aby stát řekl, že na náhradu ušlého zisku peníze nemá. „Stát by měl říct, že na náhradu ušlého zisku nemá platit ho nebude,“ doplnil advokát.

To zatím ministryně financí Alena Schillerová přiznala jen nepřímo

Expert na ústavní právo Jan Kysela

„Náhrada škody je podle krizového zákona za předpokladu, že mu zaberete majetek nebo ho pošlete dělat nějakou práci, ale není spojena s tím, že bychom refundovali zisk za dobu, kdy byla firma na vrcholu své ekonomické aktivity. To by stálo biliony korun a ohrozilo by to důchody a infrastrukturu,“ řekla Schillerová koncem března.

Krizová situace je i virus

Důraz na posouzení jednotlivých situací zmiňuje i ústavní právník Jan Kysela. „V krizovém zákoně je napsáno, že škoda vznikla v souvislosti s krizovými opatřeními a ta jsou legitimizována odvrácením krizové situace. Tou může být povodeň, orkán nebo i virus. Netvrdím, že na nárok budou mít všichni, ale argument o tom, že krizi způsobil virus, není úplně neprůstřelný,“ uvedl Novinkám Kysela.

Jediné, jak by se podle něj dalo skutečně zjistit, jaký by byl dopad na restaurace a obchody, je, že by stát neudělal nic.

„Zjištění, že by byla škoda způsobená pouze virem, by se muselo testovat jen tak, že by nebyla žádná opatření a lidé by přestali do restaurací a obchodů chodit, protože by se báli, že se nakazí. V takovém případě by bylo těžké žádat náhradu škody. Nicméně hosté tam nepřestali chodit kvůli epidemii, ale kvůli tomu, že jim to někdo zavřel a stát to nařídil,“ dodal Kysela.

Jak budou soudy nároky firem a podnikatelů nakonec posuzovat, když ani ústavní právníci a advokáti nemají jasno, není jisté. Zřejmé je pouze to, že jak právníci, tak i vláda očekávají, že lidé budou stát za poskytnutí náhrady škody i ušlý zisk žalovat.